

תיקון החלטת ממשלה - הפחתת הריכוזיות והגברת התחרותיות בשוק מוצרי המזון והטואלטיקה

הצעה להחלטה

מחליטים, לתקן את החלטה מס' 192 מיום 24 בפברואר 2023 (להלן – **ההחלטה**), כך שבמקום הצוות האמור בסעיף 2 להחלטה, ימנה שר האוצר ועדה ציבורית מייעצת וצוות בין-משרדי, כפי שיפורט להלן:

ועדה ציבורית מייעצת

1. בראש הוועדה הציבורית המייעצת יעמוד נציג ציבור שימנו שר האוצר ושר הכלכלה והתעשייה, וחבריה יהיו: המנהל הכללי של משרד האוצר, נציג ציבור נוסף שימנו שר האוצר ושר הכלכלה והתעשייה, ויתר חברי הצוות כפי שנקבע בהחלטה.
2. הוועדה הציבורית המייעצת תמליץ על צעדים להפחתת הריכוזיות והגברת התחרותיות בשוק מוצרי המזון והטואלטיקה, ובכלל זה, תגיש את המלצותיה לעניין הסמכויות הקבועות בסעיפים 2(ג)-(ד) להחלטה ותבחן את הצורך בקביעת הוראות נוספות לצמצום כוח השוק של קמעונאים גדולים, כהגדרתם בחוק קידום התחרות בענף המזון, התשע"ד-2014 (להלן – **הקמעונאים הגדולים ו-חוק המזון**, בהתאמה), ובכלל זה בחינת מקטע הקמעונאות, ותגיש את המלצותיה ככל הנדרש.
3. הוועדה האמורה תגיש את המלצותיה עד ליום 1 בדצמבר 2023.

צוות בין-משרדי

1. בראש הצוות הבין-משרדי יעמוד המנהל הכללי של משרד האוצר ויהיו חברים בו: המנהל הכללי של משרד הכלכלה והתעשייה, הממונה על התקציבים במשרד האוצר והממונה על התחרות, או מי מטעמם.
2. תפקידי הצוות הבין משרדי יהיו התפקידים המנויים בסעיפים 2(א)-(ב) להחלטה.
3. המלצות הצוות האמור בנוגע להארכת הוראות השעה שנקבעו בחוק המזון, במסגרת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023, יוגשו עד 95 ימים קודם פקיעת הוראות השעה האמורות.

דברי הסבר

רקע כללי

ביום 24 בפברואר 2023 התקבלה החלטת ממשלה מס' 192 שעניינה "הפחתת הריכוזיות והגברת התחרותיות בשוק מוצרי המזון והטואלטיקה" (להלן – **החלטה**). במסגרת סעיף 2 להחלטה מונה צוות בראשות נציג שימנה שר האוצר ובהשתתפות נציגי ממשלה ונציג בנק ישראל (להלן – **צוות ריכוזיות במזון**), שתפקידו לעקוב אחר יישום הוראת השעה, כפי שהוגדרה בהחלטה, לגבש תיקונים לה וליתן המלצה להאריכה. כמו כן, נקבע כי על צוות הריכוזיות במזון לבחון את הצורך ולהציע הוראות נוספות, ככל שנדרש, לצמצום הכוח של ספקים גדולים, ובכלל זה בחינת מקטע הייצור וההפצה וכן לאתר הסדרים שפוגעים בתחרות בענף החקלאות וליתן המלצות לצעדים למניעתם.

מוצע לתקן את ההחלטה, כך שבמקום צוות הריכוזיות במזון, ימנה שר האוצר ועדה ציבורית מייעצת וצוות בין-משרדי. לעניין הוועדה הציבורית המייעצת, מוצע לקבוע כי בראשה יעמוד נציג ציבור שימנו שר האוצר ושר הכלכלה והתעשייה וכן יתווספו לחברים הקבועים בהחלטה, נציג ציבור נוסף שימנו שר האוצר ושר הכלכלה והתעשייה והמנהל הכללי של משרד האוצר. לצד זאת, מוצע להרחיב את תפקידיה של הוועדה, ובכלל זה מתן המלצות בנוגע למקטע הקמעונאות ולהוריד ממנה את התפקידים שייעודו לצוות הבין-משרדי, כמפורט בהחלטה זו. כן, מוצע לקבוע כי הוועדה תגיש את המלצותיה עד ליום 1 בדצמבר 2023.

במקביל לאמור, מוצע לקבוע כי הצוות הבין-משרדי יכלול נציגי עובדי מדינה, כפי שמפורט בהחלטה זו, והוא יגיש את המלצותיו לעניין הנושאים הקבועים בסעיפים 2(א)-(ב) להחלטה, ובמועדים המפורטים בהחלטה זו.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

תקציב

אין.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

אין.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

שר הכלכלה והתעשייה – מוסכם.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטה מס' 192 מיום 24 באפריל 2023.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצורפת חוות דעתו של היועץ המשפטי של משרד האוצר.

סיווגים

סיווג ראשי: תהליך.

סיווג משני: הטלת אחריות על ועדה ציבורית לצורך מתן המלצות בנושא מסוים.

תחום פעולה עיקרי: חברה וכלכלה.

מגיש: שר האוצר

כ"ח באייר התשפ"ג
19 במאי 2023

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה:

הפחתת הריכוזיות והגברת התחרותיות בשוק מוצרי המזון והטואלטיקה – תיקון החלטת ממשלה.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

ביום 24 באפריל 2023 התקבלה החלטת ממשלה מס' 192 שעניינה "הגברת התחרותיות והפחתת הריכוזיות בשוק מוצרי המזון והטואלטיקה" (להלן – **החלטה 192**). במסגרת החלטה זו מונה צוות אשר הוטל עליו להגיש המלצות בנוגע לשוק המזון והטואלטיקה, ובכלל זה ענף החקלאות, כפי שפורט באותה החלטה.

מוצע לתקן את החלטה 192 ולקבוע כי במקום הצוות האמור ימנה שר האוצר ועדה ציבורית מייעצת וצוות בין-משרדי. לעניין זה מוצע לקבוע כי בראש הוועדה הציבורית המייעצת יעמוד נציג ציבור וכן יתווספו לחברים הקבועים בהחלטה 192, נציג ציבור נוסף והמנהל הכללי של משרד האוצר. לצד זאת, מוצע להרחיב את תפקידי הוועדה, ובכלל זה להורות לה להגיש את המלצותיה אף לעניין מקטע הקמעונאות, ולהוריד ממנה את התפקידים שייעודו לצוות הבין-משרדי, כמפורט להלן.

במקביל לאמור, מוצע בהצעת ההחלטה למנות צוות בין-משרדי שיכלול נציגי עובדי מדינה והוא יגיש את המלצותיו לעניין הנושאים הקבועים בסעיפים 2(א)-(ב) להחלטה 192.

מינוי הוועדה הציבורית המייעצת ופעולתה יהיו בהתאם להנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 1.1502 בנושא "מינוי והרכב ועדות ציבוריות". במסגרת זאת, נדרש כי הוועדה תורכב באופן שיאפשר לשקול ולאזן בין כלל השיקולים הכרוכים בקביעת מדיניות בתחום מסוים. כך, יש להביא בחשבון בקביעת הרכב הוועדה המייעצת את ההבחנה שבין חברי ועדה שהם מומחים (נציגי ציבור שאינם נציגי מגזר מסוים), אשר במצב הרצוי, הם נטולי עניין בהחלטה הצפויה, ובין נציגי מגזרים, אשר מינוי שלהם דורש קיום איזון ראוי בין המגזרים והאינטרסים השונים.

כך גם, יש לבחון האם למועמדים זיקה אישית, עסקית או פוליטית לשר ואין להמליץ על מי שיש לו זיקה כאמור, אלא אם נמצאו לגביו כישורים מיוחדים, כמפורט בהנחיה האמורה ובהנחיות היועצת המשפטית לממשלה, מס' 6.5000 ומס' 1.1500. לצד זאת, אין למנות נציג מגזר שלו עניין אישי מיוחד בהחלטות הוועדה, מעבר לעניין הכללי שמאפיין את כלל האנשים באותו מגזר ואין למנות "מומחה" אשר עשוי להיות לו עניין בהמלצות הוועדה או שיכול להפיק תועלת אישית מחברותו בוועדה. במקרים בהם אין בנמצא מומחים נטולי עניין, יקבע עבורם הסדר ניגוד עניינים ויש לפעול לצמצום החשש שהחלטות הוועדה והמדיניות שתיקבע, יושפעו מכך.

בנוסף לאמור לעיל, יש להביא לידי ביטוי במסגרת מינוי הוועדה הציבורית את ביטוי עיקרון הייצוג החולם וליתן ביטוי חולם בנסיבות העניין לייצוג של נשים ממגוון קבוצות האוכלוסייה, בהתאם לסעיף 136 לחוק שיווי זכויות האשה, התשי"א-1951.

כלל העניינים האמורים יבחנו במסגרת מינוי חברי הוועדה.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

אין.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

היועצת המשפטית של משרד הכלכלה והתעשייה – אין מניעה משפטית.

היועצת המשפטית של רשות התחרות - אין מניעה משפטית.

היועצת המשפטית של בנק ישראל - אין מניעה משפטית.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

בכפוף לאמור לעיל, אין מניעה משפטית לאישור הצעת ההחלטה.

חתימה

היועץ המשפטי של משרד האוצר

תפקיד

אסי מסינג

שם